

Groen: samenhangend metropolitaan landschap

LEGENDA

- Metropolitaan landschapspark als onderdeel stedelijk leefklimaat
- Regiopark Rotterdam
- Vergroten areaal groengebied voor recreatief gebruik (RGSP gereed + uitvoering)
- Fietsverbinding + ecologische verbinding (RGSP gereed + uitvoering)
- Afweging i.k.v. herijking RGSP
- Recreatieve stad-land verbinding
- Waternetwerk als verbindende schakel naar het Ommeland
- Nieuwe blauwe verbinding

Hof van Delfland/ Noordas

Eind 2010 besluit de Hof van Delfland Raad over een integrale ontwikkelingsstrategie voor de periode tot 2025. Deze zal bestaan uit drie onderdelen: een ruimtelijke visie, een meerjareninvesteringsprogramma en een set procesafspraken. De ontwikkelingsstrategie noemt vier sleutelopgaven: (1) een economisch vitaal platteland, (2) de kwaliteit van stadsparken, recreatiegebieden en landschap, (3) de verbindingen en (4) het versterken van het imago. Elke sleutelopgave leidt tot concrete projecten. Als stadsregio zien wij het als onze taak om een samenhangend programma te ontwikkelen waarin op een goede manier rekening is gehouden met de belangen van de stadsregio en de gemeenten. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat er een goede verbinding is met de ontwikkelingen in de Noordas. Binnen de Noordas moeten afspraken gemaakt worden over de ontbrekende schakels (m.n. Triangelpark) in de verbinding tussen Hof van Delfland en de Rottemeren.

Deltapoort

Het programma Deltapoort omvat de integrale gebiedsontwikkeling op Oost IJsselmonde. De integrale gebiedsvisie wordt opgesteld in samenwerking met de regio Drechtsteden en de betrokken gemeenten en moet in de zomer 2012 worden vastgesteld. Deze visie geeft vorm aan de ambitie om van Oost IJsselmonde een aantrekkelijk, bruikbaar en toegankelijk landschap te maken en tegelijkertijd een duurzame economische ontwikkeling tot stand te brengen. Wij zetten in op het realiseren van een sluitend groenblauw netwerk dat goed aansluit op de cultuurhistorische waarden en het verbeteren van de verbindingen tussen stedelijk en landelijk gebied (onder meer door kwaliteitsverbetering van de stadsranden).

Wat hebben we bereikt in 2014?

- De prioriteitsprojecten uit het RGSP2 (2300 ha) zijn gerealiseerd, waaronder het krekplan op Voorne-Putten.
- De kwaliteitsdoelstellingen zijn per deelgebied beschreven en deze zijn geïmplementeerd in de masterplannen die per project worden opgesteld. Extra aandacht is hierbij besteed aan de kwaliteit van de stadsranden en cultuurhistorie.
- Er zijn stad-landverbindingen gerealiseerd om de bereikbaarheid van het regionale groen te verbeteren; het exacte programma wordt bepaald in de herijking van het RGSP2.
- Er zijn recreatieve en ecologische verbindingen tussen de verschillende groenprojecten gerealiseerd; het exacte programma wordt bepaald in de herijking van het RGSP2.
- Er is een duurzame structuur voor de financiering en aansturing van het beheer van natuur- en recreatiegebieden.
- De Groene Verbinding over de infrabundel A15/Betuweroute is eind 2012/begin 2013 opgeleverd en in gebruik genomen.
- Er is een realistisch haalbaar uitvoeringsprogramma voor Deltapoort en Hof van Delfland waaraan door betrokken partijen gezamenlijk uitvoering wordt gegeven. De uitvoering is van start en de eerste resultaten worden zichtbaar.

In de Rotterdamse regio, met het haven- en industrieel complex en een intensief gebruikt stedelijk gebied, is de druk op de leefomgevingskwaliteit hoog. Dit terwijl het behoud en versterken van de leefomgevingskwaliteit van essentieel belang is. Enerzijds voor de gezondheid van de inwoners, anderzijds om als regio een internationaal concurrerend vestigingsmilieu en aantrekkelijke woonmilieus te bieden. Voldoende groen, een goede luchtkwaliteit en het ontbreken van geluidhinder zijn hierin belangrijke elementen. Met name het vinden van een evenwicht tussen binnenstedelijk verdichten en het realiseren van een goede leefomgevingskwaliteit is een extra uitdaging. Ruimtelijke plannen bieden door goed gebruik te maken van kennis over duurzame ruimtelijke inrichting en ontwikkeling de kans om een verbetering op te leveren voor de leefomgevingskwaliteit.

Wereldwijd is de uitdaging actueel om een transitie te maken naar een klimaatneutrale samenleving. De regionale klimaataanpak is hierop het antwoord van de regio Rotterdam, gericht op reductie van de uitstoot van CO₂ en het klimaatbestendig maken van de regio. Hiermee draagt de regio bij aan de transitie naar een duurzame energiehuishouding, die niet langer afhankelijk is van fossiele brandstoffen met de bijbehorende uitstoot. Energiebesparing en het gebruik van duurzame energiebronnen bij ruimtelijke en economische ontwikkelingen staan centraal.

Lange-termijndoelen om de leefomgevingskwaliteit te bevorderen en de energietransitie invulling te geven zijn onder meer:

- een goede luchtkwaliteit, als onderdeel van een gezonde leefomgeving,
- 30% minder geluidgehinderden door verkeer in 2025 ten opzichte van 2006,
- een betere leefomgevingskwaliteit door ruimtelijke ontwikkelingen,
- oplossen knelpunten externe veiligheid langs spoorwegen,
- in 2025 40% minder CO₂-uitstoot dan in 1990.

Uitvoeringsagenda 2010-2014

Duurzaamheid vormt een integraal onderdeel van het werk van de stadsregio en is dan ook onderdeel van de inspanningen van de andere programma's (bijvoorbeeld duurzame mobiliteit). In deze agenda komen alleen de specifieke duurzaamheids- en milieuactiviteiten terug die niet in andere programma's zitten.

Milieustrategie

Wij voeren als stadsregio een gericht beleid op de verbetering van de leefomgevingskwaliteit en de transitie naar een energieneutrale regio. Naast generiek beleid is daar ook gericht maatwerk per locatie of gemeente voor nodig. Hierbij zal gericht gezocht moeten worden naar innovatieve concepten.

Een instrument om duurzame ontwikkeling te bevorderen is de milieustrategie, die is gericht op het verbeteren van de leefomgevingskwaliteit bij de realisatie van regionale ruimtelijke plannen en gebiedsontwikkelingsprojecten. Als onderdeel daarvan ondersteunen we gemeenten om duurzame ontwikkeling te realiseren.

Duurzaamheid is een belangrijke toetssteen in de regionale investeringsstrategie en bij ondersteuning van gemeenten. Om dit uitgangspunt te operationaliseren wordt in 2010 de 'Proactieve Milieuaanpak' geëvalueerd en een vervolgaanpak vastgesteld.

Aanpak luchtkwaliteit

Samen met de gemeente Rotterdam hebben we in de Nota 'Dat lucht op!' een aanpak opgesteld die ervoor moet zorgen dat in 2014 aan de grenswaarden van de Wet luchtkwaliteit en het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit wordt voldaan. Op basis van alle ruimtelijke projecten in het RR2020 en hun invloed op de luchtkwaliteit,

is in deze nota een pakket maatregelen opgenomen dat de berekende knelpunten, inclusief mogelijke tegenvallers, wegneemt. De maatregelen zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma RAP (Regionaal ActieProgramma Luchtkwaliteit) / RAL (Rotterdamse Aanpak Luchtkwaliteit). In 2010 zullen wij dit programma herijken om tot 2014 nog preciezere maatregelen te treffen. Daarmee zal de regio voldoen aan de wettelijke normen en worden de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen ondersteund.

Regionale Klimaatagenda

De regiogemeenten hebben afgesproken om de krachten te bundelen in hun streven om de uitstoot van CO₂ in 2025 met 40% verminderd te hebben ten opzichte van 1990. Dit resulteert in een groot aantal samenwerkingsprojecten om energieverspilling tegen te gaan en het gebruik van duurzame energiebronnen te bevorderen. Concreet gaat het om:

- het tegengaan van energieverspilling in de bestaande woningvoorraad en scherpere energie-eisen en controles bij nieuwbouw,
- het beïnvloeden van het gedrag van bewoners en bedrijven en het vergroten van hun kennis over de mogelijkheden voor energiebesparing en subsidies,
- het voorschrijven en stimuleren van energiebesparing bij bedrijven, glastuinbouw en gemeentelijke gebouwen en installaties en het toepassen van energieprestaties als criterium bij gronduitgifte voor bedrijven,
- het verduurzamen van openbare verlichting en het verschonen van gemeentelijke en private wagenparken,
- het bevorderen van duurzame energieproductie door wind, biomassa en warmte.

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Regionale Klimaatagenda. Wij ondersteunen hen met programmacoördinatie en met het beschikbaar stellen van geld voor het aantrekken van deskundigheid en voor communicatie- en organisatiekosten.

Wat hebben we bereikt in 2014?

- Als vervolg op de proactieve milieustrategie van RR2020, is een duurzaamheidsstrategie voor ruimtelijke ontwikkelingen vastgesteld en in uitvoering. Deze omvat in elk geval de volgende onderdelen:
 - een maatwerkbenadering per gebied of project (bijvoorbeeld de Westflank en de herstructurering van bedrijventerreinen),
 - een inventarisatie van knelpunten door externe veiligheid en geluidhinder en de ontwikkeling en uitvoering van oplossingsstrategieën,
 - de bundeling van ambities, kennis en ervaring voor duurzame gebiedsontwikkeling in een regionaal netwerk van onder meer gemeenten, kennisinstituten en ontwikkelende partijen,
 - de toepassing van RegioGis als kennisbron.
- Het Maatregelenpakket Luchtkwaliteit voor de stadsregio (inclusief herijking 2010 RAP/RAL) is uitgevoerd; er is voldaan aan de doelstellingen van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit voor wat betreft het halen van de normen voor fijn stof en NOx.
- Het Plan van Aanpak voor de Regionale Klimaatagenda 2008-2012 is uitgevoerd en de reductie van de CO₂-uitstoot ligt op schema. Het Plan van Aanpak voor de periode 2013-2016, inclusief een financiële paragraaf, is vastgesteld en in uitvoering.

Vooralsnog valt de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg onder de stadsregio Rotterdam. Naar verwachting zal het nieuwe kabinet een wetswijziging aan het parlement voorleggen waarin deze verantwoordelijkheid naar de gemeenten gaat. In de RSA beperken wij ons daarom tot het benoemen van de strategie voor ondersteuning van de overgang naar de gemeenten in combinatie met het borgen van de regionale regie.

In de vorige periode zijn onder Ieder Kind Wint binnen de stadsregio al belangrijke resultaten behaald, zoals de versterking van de aansluiting tussen het preventieve veld en de geïndiceerde jeugdzorg en vergroting van de effectiviteit van de zorg. Door middel van een gezamenlijke stadsregionale beleidsagenda jeugd zal hier een vervolg aan gegeven worden. Deze agenda wordt voor eind 2010 in samenspraak met de regiogemeenten en de partners in het jeugdveld opgesteld. De beleidsagenda zal zich onder andere richten op de volgende sporen: doorontwikkeling van de CJG's, aansluiting tussen onderwijs en zorg en de aansluiting van de lokale zorg op de jeugdzorg (incl. stelselwijziging). De inzet op versterking van de ketensamenwerking en de professionaliteit in het brede jeugdveld loopt als rode draad door deze sporen heen, zodat de uitgewerkte concepten ook op het niveau van de werkvloer worden (h)erkend en nageleefd.

Het is de ambitie om, onder verantwoordelijkheid van de afzonderlijke wethouders, tot lokale actieprogramma's te komen waarin de uitwerking van de genoemde sporen op hoofdlijnen aansluiten op de stadsregionale structuren, maar waarin wel ruimte is voor de "couleur locale" van de verschillende gemeenten.

De reeds behaalde resultaten en de vorming van een gezamenlijke beleidsagenda zullen ertoe leiden dat een transitie naar een eventueel nieuw stelsel binnen de stadsregio snel en relatief eenvoudig gerealiseerd kan worden. Een verkennend onderzoek naar de risico's en kansen van een dergelijke transitie wordt uitgevoerd. De stadsregio Rotterdam wil dan ook – vooruitlopend op de formele wetswijziging – de mogelijkheid onderzoeken als proeftuin te fungeren voor het nieuwe stelsel en stelt in overleg met de gemeenten een lobby agenda voor het overleg met het rijk op. De gemeenten willen ook in de transitie naar en in het nieuwe stelsel zoveel mogelijk samen optrekken. Om tot een goed evenwicht te komen tussen die gemeenschappelijkheid en de lokale context en mogelijkheden krijgen de gemeenten een centrale rol in het programma.

Overigens zal het totale bedrag dat het rijk landelijk voor jeugdzorg beschikbaar stelt naar verwachting niet ontkomen aan een forse bezuiniging. Deze verwachting versterkt de noodzaak van de stadsregio voor een lobby voor een problematiekconforme verdeling van de jeugdzorgmiddelen tussen de provincies en de stadsregio's. De huidige verdeelmodellen doen geen recht aan de probleemcumulatie van de jeugdzorgproblematiek in de stadsregio Rotterdam.

Wat hebben we bereikt in 2014?

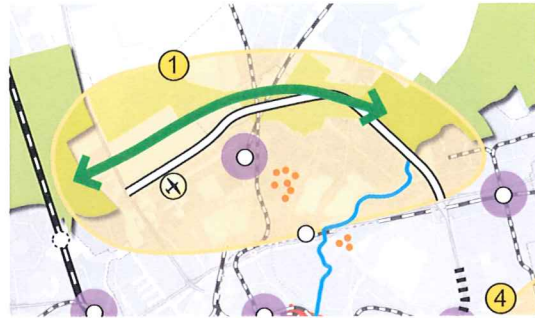
- Er is een gezamenlijke stadsregionale beleidsagenda jeugd gevormd;
- Vastgestelde beleidsdoelstellingen zijn gerealiseerd;
- De Centra voor Jeugd en Gezin zijn zó ingericht, dat zij bijdragen aan een doorgaande keten tussen lokale opvoed- en opgroeiondersteuning en de geïndiceerde zorg;
- Er is een lobby gevoerd voor een problematiekconforme middelenverdeling jeugdzorg;
- Er is een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheid en wenselijkheid van de uitvoering van een pilot (proeftuin) vooruitlopend op de wijziging van de Wet op de jeugdzorg waarin gemeenten een centrale rol spelen.

- Afhankelijk van de uitkomsten van het bovengenoemde onderzoek is er eventueel een pilot uitgevoerd vooruitlopend op de wijziging van de Wet op de jeugdzorg waarin gemeenten een centrale rol spelen.
- De inzet is om tot vereenvoudiging van overlegstructuren te komen t.a.v. thema's waarbij een regionale aanpak geboden is en er raakvlakken zijn met de gezamenlijke beleidsagenda, zoals Voortijdig Schoolverlaten, de Raak-aanpak rondom kindermishandeling e.d.

5 Gebiedsgerichte opgaven

1 Noordas

De Noordas heeft binnen de regio een uiterst strategische ligging. Het gebied is de binnenflank van de Randstad, ligt nabij stedelijke centra en geeft onderdak aan de regionale luchthaven Rotterdam-The Hague Airport. Het ligt nabij twee regioparken, Rottemeren en Hof van Delfland. Deze strategische ligging schept kansen op nieuwe woon- en werkmilieus. De Noordas draagt daarmee bij aan de ambities om een gevarieerder aanbod aan woonmilieus te creëren (en daarmee meer bewoners aan de regio te binden) en om kennisintensieve bedrijvigheid ruimte voor ontwikkeling te geven. Met name de gebiedsontwikkeling rond de luchthaven biedt ruimte voor kennisintensieve werklocaties, die ontwikkeld kunnen worden in samenhang met andere kennisclusters in en om de regio.

Om de bereikbaarheid te verbeteren moet Rotterdam-The Hague Airport verbonden worden met Zuidvleugelnetwerken. Fietsroutes en openbaarvervoers-verbindingen zijn nodig om de verbindingen tussen en met dit economische centrum, de woonwijken en de groengebieden te verbeteren.

Om alle potentiële kwaliteiten tot hun recht te laten komen, is extra aandacht nodig voor de verbindingen tussen stad en land. Met een groene verbinding tussen de beide regioparken ontstaat een robuust natuur- en recreatiegebied in de onmiddellijke nabijheid van de stad. De losse parken in het gebied kunnen zich ontwikkelen tot een samenhangend stedelijk parksysteem, de Common Green.

De vele dimensies van het verstedelijkingsproces waarin de Noordas zich bevindt, vragen om een samenhangende ontwikkeling en ontbrekende schakels in de groenstructuur. Die noodzaak wordt des te urgenter in het licht van de planvorming voor de A13/A16-verbinding die op dit moment loopt. Deze snelweg is belangrijk voor de bereikbaarheid van de regio Rotterdam, maar vraagt om een goede inpassing, in aansluiting op de kwaliteiten van de Noordas.

Uitvoeringsagenda 2010-2014

In juni 2009 is het 'Samenhangend uitvoeringskader Noordas' vastgesteld door de provincie Zuid-Holland, de gemeenten Lansingerland en Rotterdam en de stadsregio Rotterdam als initiatiefnemer. Wij zetten de regiefunctie die de stadsregio bij de uitvoering vervult voort.

Wat hebben we bereikt in 2014?

- Er zijn afspraken over een goede inpassing van de A13/A16-verbinding, die in 2014 uitvoeringsgereed is.
- Er is een gemeenschappelijk gedragen uitvoeringsplan voor de Common Green.
- De ontbrekende schakels in fietsverbindingen zijn gerealiseerd.
- De aansluiting van Rotterdam-The Hague Airport op het Zuidvleugelnet is gerealiseerd via een shuttle naar Randstadrail.
- Er zijn afspraken gemaakt over mobiliteitsmanagement rond de luchthaven.
- Er is een samenhangende visie op de ontwikkeling van kennisintensieve werklocaties opgesteld.

De rivieren vormen een unieke kwaliteit en belangrijke identiteitsdrager van de regio Rotterdam. Ze hebben een sleutelrol in een aantal regionale ambities: het creëren van onderscheidende woon- en werkmilieus, het op duurzame wijze verbinden van de mainportconomie met de stedelijke economie en het versterken van de relatie tussen het landschap en de stad.

Op verschillende plekken in de regio zijn rivierlocaties in ontwikkeling. Het is wenselijk om de onderlinge samenhang te versterken en nadrukkelijk te kiezen voor de rivier als kans om regionale doelen te realiseren. Vanuit drie hoofdambitie wordt gewerkt aan een gezamenlijke aanpak van de ontwikkeling van de rivierzones in de regio:

1. de rivierzones bieden de plek voor onderscheidend wonen met kansen voor unieke woonmilieus op- en aan het water;
2. de rivierzones kunnen als werklocaties tussen stad en haven de broedplaatsen zijn voor de transitie naar innovatieve bedrijvigheid binnen de clusters duurzame energie, deltatechnologie en maritieme maakindustrie;
3. de rivierzones kunnen de verbindende schakel vormen tussen het hoogstedelijk gebied en de landschappen rond de stad.

De schaal van de opgave en de ontwikkeltijd is enorm. Dit betekent focus aanbrengen en bredere allianties vormen. De aanpak richt zich op rivierbrede thema's (waaronder OV over water) maar vooral ook op een gezamenlijke aanpak van een aantal kansen en kwesties in deelgebieden. Het gaat om de volgende deelgebieden:

- Nieuwe Waterweg (Hoek van Holland – Vlaardingen): versterken recreatieve en ecologische schakel tussen kust, stad en regioparken.
- Stadshavens XL: de integrale aanpak van Stadshavens verbreden naar Schiedam en Vlaardingen.
- Centrumgebied Rotterdam en Centrumgebied Spijkenisse: het rivierfront benutten als onderdeel van een hoogwaardig centrumgebied.
- Rivierenland (Capelle, Krimpen, Ridderkerk): investeren in omgevingskwaliteit; het ecologisch en recreatief waardevolle getijdenlandschap inzetten als drager van rivieroeverontwikkelingen.

In overleg met betrokken partijen worden een nadere selectie en een uitvoeringsagenda voor een of meer deelgebieden gemaakt. Bij de selectie spelen onder meer bestuurlijke energie en lopende initiatieven (bijvoorbeeld van marktpartijen) een rol.

Uitvoeringsagenda 2010-2014

Wij ontwikkelen een uitvoeringskader Rivierzones waarbinnen gemeenten hun projecten kunnen uitvoeren. Hieraan willen wij een uitvoeringsagenda koppelen met een beperkt aantal actiepunten, geconcentreerd op enkele kansrijke ontwikkellocaties. Voor het totale 'rivierennetwerk' biedt de stadsregio een kennisplatform waar gemeenten kunnen leren van elkaars ervaringen. Het gaat dan om zaken als kwaliteitsbevordering, gezamenlijke communicatie/marketing, het oplossen van gemeenschappelijke knelpunten (zoals milieu en buitendijks bouwen) en de afstemming met het Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden.

Wat hebben we bereikt in 2014?

- Het Rivierennetwerk is gerealiseerd en de 'rivierbrede' onderwerpen zijn actief opgepakt.
- Voor een – nader te bepalen - aantal deelgebieden is de uitvoeringsagenda in uitvoering.

Het MIRT Rotterdam-Vooruit, waarin de benodigde investeringen in infrastructuur en ruimtelijke ontwikkeling langs de Ruit van Rotterdam zijn onderzocht, heeft de noodzaak aangetoond van een nieuwe westelijke oeververbinding. Deze nieuwe verbinding (waarvoor nog verschillende tracé-alternatieven in beeld zijn) brengt het Westland, de haven en Voorne-Putten dicht bij elkaar. Er ontstaat een nieuwe gebiedsopgave, die in RR2020 nog niet als zodanig was benoemd: de 'Westflank'.

De opgave voor de Westflank is om een strategie ontwikkelen die het waardevolle landschap en de vitaliteit van de kernen van Voorne-Putten in stand houdt, en tegelijk de economische kracht versterkt. Die economische kracht zit vooral in het Westland aan de noordoever en in de haven aan de zuidoever van de Nieuwe Waterweg. Met een nieuwe oeververbinding kunnen zij beter van elkaars aanwezigheid profiteren. Tegelijk ligt er de vraag naar goede arbeidskrachten in redelijke nabijheid van de haven, die zich steeds verder naar het westen verplaatst. Voor een deel zullen dat tijdelijke arbeidsmigranten zijn, die een specifieke huisvestingsopgave met zich meebrengen.

Voorne-Putten heeft grote betekenis voor de woningmarkt en de groenstructuur van de regio. Landelijke en dorpse woonmilieus zijn in de regio schaars. Een regionaal georiënteerde visie op de woningbouw en de dorpsontwikkeling kan de vitaliteit van de kernen op peil houden, ook als de omvang van de bevolking gaat afnemen. De betere bereikbaarheid vanuit Haaglanden kan daar een extra steun in de rug in betekenen, met name ook ten aanzien van recreatie. Het hoogwaardige deltalandschap heeft een grote betekenis voor het woonmilieu maar vertegenwoordigt ook op zichzelf een agrarische, ecologische en cultuurhistorische waarde. Deel van de opgave voor de Westflank is daarom de ontwikkeling, het beheer en de recreatieve ontsluiting van het landschap.

Uitvoeringsagenda 2010-2014

We verkennen met de betrokken gemeenten welke toegevoegde waarde het programma Westflank kan hebben en hoe deze kan bijdragen aan het versterken van het gebied. Met name de westelijke oeververbinding zal een grote verandering kunnen brengen in verplaatsingsgedrag patronen in dit deel van de regio, wat vraagt om andere afstemming dan nu het geval is. Belangrijk item daarbij is de balans tussen enerzijds de gewenste openheid en anderzijds de ruimtelijk-economische druk.

Wat hebben we bereikt in 2014?

- Er is een gedragen beeld van de mogelijkheden van een programma Westflank en de wijze waarop de stadsregio daaraan vormgeeft.
- De gezamenlijke uitvoeringskracht op Voorne-Putten is vergroot, in het bijzonder ten aanzien van landelijk wonen, sanering glastuinbouw, bedrijventerreinen, landschap en woningbouw.
- Er zijn bestuurlijke afstemming en concrete activiteiten ten aanzien van de huisvesting van tijdelijke arbeidsmigranten.